

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappa s 2

Hva skjer s 3

**Vandring til
uteliggerhytta** s 4

**Familedag på
Bånkall Gård** s 6

Våt sommer på Årvoll gård s 7

Pilegrimsleden 20 år s 8

**Møtte pilegrimer på
vandring** s 8

**Lokalhistoriske videofilmer
tilgjengelig på internett** s 10

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1 - 3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924
Bankkonto nr: 7877 08 52381
Vipps nr: 22102

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Kari Brun Wisløff

Styret:

Leder og ansv.red.:
Dan Brovold

Nestleder: Kristian Skaane

Sekretær: Sigrun Opheim

Styremedlemmer:

Trine Pedersen
Anne Finhammer
Guri E. Bramness
Kari Brun Wisløff
Anne Fikkan

Varamedlemmer:

Geir Nordhus
Tore Bakker

Bokføring:

Øyvind Ragnar Bjørklund

Produksjon:

Gjerholm Design

Fra Stabburstrappa

Kjære medlemmer nå er sommeren over og vi tar fatt på arbeidet med Historielagets virksomhet igjen. Mye vil skje utover høsten, og med lansering av Årboka 2017 som et høydepunkt. Redaksjonskomiteen har arbeidet i over ett år nå og vi har store forventninger til boka som nå snart går i trykken.

Som en oppfordring til de av dere som har betalt medlemskontingenten for sent: *Betal så fort dere kan etter at dere får fakturaen for 2018, da slipper dere purregebyr og vi slipper mye arbeid og store ekstrautgifter.*

Et tilbakeblikk på våren sier oss at det har vært god aktivitet i laget:

Torsdag 25.05.17 ønsker Groruddalen historielag velkommen til vandring langs pilegrimsleden fra Liastua til skansene. Jan Arne Tangerud tok med de interesserte på vandringen. Turen tok ca. 3 timer og gikk i rolig tempo.

Siden det var 20 år siden pilegrimsleden ble godkjent feiret vi dette med utdeling av bløtekake til de ca. 100 fram møtte på Liastua for å overvære utegudstjenesten som ble avholdt der.

Mandag 22.05.17 arrangerte vi en vandring i skogen på Årvoll. Håvard Pedersen tok oss med via flere andre kulturminner til Grandes hytte og fortalte historien om han og de andre uteliggerne som hadde bodd der. Vandring til uteliggerhytta i Grefsenåsen

Som en følge av etterkrigstidens boligmangel oppsto det mange uteliggerhytter i skogene rundt Oslo, hvor av mange var bebodd av krigsseilere og andre krigshelter. Oslo kommune brant ned hyttene rundt Årvoll i 1964. Men hytta til Harald Grande var så godt gjemt at den ble spart. Grande var uteligger i mange år. Nå er det besluttet å ta vare på hytta som et kulturminne.

Oppmøte var meget godt og ca. 70 interesserte deltok.

Fredag 11. - søndag 13. 08.17 ble den 2. internasjonale festival for steinhoggere arrangert på Grorud. Steinhoggere fra mange land viser sine ferdigheter. Et flott arrangement som vi håper de ansvarlige vil fortsette med. Det er ikke historielaget som arrangerer denne festivalen, men det er en fin reklame for Steinhoggermuseet som holdt åpent alle dagene.

Etter et initiativ fra koret Gropus, deltok historielaget med Guri E. Bramness og Anne Finhammer på en vandring på Grorud. Koret sang på seks ulike steder i bydelen og våre represen-

FORSIDEFOTO: Veiviser på pilegrimsleden

Jan Arne Tangerud (h) og historielagets leder
Dan Brovold (v) serverte marsipankake i anledning
20 års jubileum for pilegrimsleden. Foto: Torill Tangerud.

tanter fortalte om stedene. Et flott arrangement med mange tilhørere.

Vi deltok også på familiedagen på Bånkall gård og på et arrangement på Årvoll gård.

Med ønske om en aktiv høst og vinter

Dan Brovold
leder

Hva skjer?

Kommende aktiviteter våren/sommer/høst 2017

Onsdag 8. november – Årboklansering på Stabburet, Nordtvet gård, kl. 19.00

**Åpent medlemsmøte tirsdag 28. november
i Grorud Steinhoggermuseum kl. 18.30**

Foredrag av Inge Bryhni, førstekonservator v/ Naturhistorisk museum, UiO.
Tittel: «Bygningsstein brukt i Oslo, og litt om hvordan de ble til.»

“Lokalhistorie er spennende!”

Det tas forbehold om endringer i programmet! Følg med på nettsiden www.grohi.no

Vi har fått spørsmål fra våre medlemmer om hvordan de enklest kan gi oss en «gave» til støtte for historielagets arbeid for å verne om lokalhistorien i Groruddalen. Vi har derfor skaffet oss:

v-pps
by DNB

Dette systemet bruker vi i tillegg til iZettle bankkort, men her er det du som har hele systemet da du bruker din smarttelefon for å sende pengene til oss.

Hvis du ønsker å sende oss en pengegave, kan du søke oss opp i Vipps appen som du laster ned fra App Store eller Google Play.
Les mer på www.vipps.no

Du kan søke oss på navnet vårt eller taste inn nummer:

22102

Husk å merke innbetalingen med hva det gjelder.

Tusen takk mvh Groruddalen Historielag.

Vellykket vandring til uteliggerhytta i Grefsenåsen 22. mai

Historielaget samlet 60 personer til en opplevelserik tur i Grefsenåsen. Håvard Pedersen viste oss flere rester etter tidligere tiders virksomhet; en uforklarlig røys, restene etter trekullproduksjon, og ikke minst hytta til uteliggeren Harald Grande.

Pedersen fortalte at etter den andre verdenskrig dukket det opp et utall små hytter i skogene rundt Oslo. De var enkle og ofte i dårlig forfatning. Folk som bodde her gikk gjerne under betegnelsen uteliggere. I 1964 besluttet kommunen å brenne ned de mange hyttene i Årvollåsen og Grefsenåsen – beboerne ble oppfattet som et uromoment etter episoder med fyll og slagsmål. En av hyttene i Grefsenåsen var så godt gjemt, at denne ble spart. Her fortsatte Harald Grande

sin uteliggertilværelse i mange år. Ved et uhell med stearinlys brant den første hytta i 1978, men han fikk bygget en ny. Bymiljøetaten har besluttet å sette i stand hytta som et minne over denne boformen.

Det finnes tre artikler i Groruddalen Historielags årbøker om uteliggerne:

Ubudne hyttegjester i Årvollåsen av Gro Hoddevik i 1989-90-utgaven, *Uteliggere* av Nils G. Skarning fra 2005, *Uteliggerliv i Grefsenåsen* av Håvard Pedersen fra 2009 og *Uteliggere i min barndoms verden* fra 2013 av samme forfatter. Filmen om Harald Grande ligger på historielagets nettside www.grohi.no.

Anne Fikkan

60 mennesker tok seg frem i det uveisomme terrenget. Uteliggerhytta er godt gjemt.
Foto: Anne Fikkan.

Harald Grandes hytte i 1983, mens den fortsatt var helårsbolig. Foto: Håvard Pedersen

Familiedagen 2017 på Bånkall gård

Foto: Kristian Skaane

Klokka 10.55 ble flagget heist og Grorud Ungdomskorps spilte. Byråd for kultur, idrett og frivillighet Rina Mariann Hansen erklærte dagen for åpnet.

Været var ikke helt på vår side, men allikevel – det la ingen demper på aktivitetene - hesteskokasting, ridning, stylvter og ansiktsmaling. Det var granittsteinkasting, og Groruddalsmesterskapet i dart startet der og da. Arnfinn Bondkall holdt foredrag om gårdens historie mens regnet øste ned.

Heldigvis fikk vi plass innendørs i den fine ombygde låven med våre årbøker sammen med andre som hadde noe å

selge. Både Stovner skoles kor og Thor Gotaas opptrådte innendørs trygt unna regnet. Historielaget fikk til og med solgt noen årbøker og boka «Vandring på Grorud» var det mange som ville ha (nå gratis). Klokka 15.30 var dagen over, og alle var enige om at det hadde vært en hyggelig dag.

Guri E. Bramness

Våt sommer på Årvoll gård 11. juni

Historielagets stand. Foto Anne Fikkan

Det årlige sommerarrangementet på Årvoll gård regnet bort. I 13 grader og øsregn måtte de mange frivillige organisasjonene og kulturtiltakene konstatere at de fremmøtte var få, scenen glatt og det ambisiøse programmet umulig å gjennomføre.

Historielagets stand hadde tak over hodet, men besøket ble magert.

Anne Fikkan

PILEGRIMSLEDEN

ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM

20 år

Dan Brovold, leder i Groruddalen Historielag og Jan Arne Tangerud, styremedlem i Pilegrimsenter Oslo inviterte til bløtkakefest på Liastua 25. mai 2017. Etter oppfordring fra Nasjonalt pilegrimssenter i Trondheim markerte Groruddalen Historielag at det var 20 år siden den første pilegrimsleden var ferdig merket fra Oslo til Nidaros. Samtidig var 1997 det året arbeidet med å få godkjent pilegrimsleden gjennom Groruddalen, over Gjelleråsen og videre til Hamar startet. I dag er det to likestilte pilegrimsleder som går nordover mot Nidaros.

Etter fødselsdagskakespisingen foregikk den tradisjonelle vandringen langs Oldtidsveien / pilegrimsleden / Den Trondheimske Kongevei. Vi gikk fra Liastua ned til kryset Oldtidsveien/Lysløypa. På veien over Gjelleråsen ble det bl. a. fortalt om gravrøyser, Norges første enveiskjøring, vardestedet, milorg 13131 og Magnus Lagabøters landslov. Vandringen endte oppe i skansene ned mot Lahaugmoen der tilhørerne fikk høre om Karl XII og hans angrep på Norge i 1716.

Jan Arne Tangerud

Pilegrims- vandringer gjennom Groruddalen

Det er i år 20 år siden kronprins Haakon åpnet pilegrimsleden mellom Oslo og Trondheim.

Riktignok var det ikke noen pilegrimsled mellom Oslo og Hamar i 1997, men det har bl.a. Groruddalen Historielag fått orden

på siden. Nå er den tydelig merket med den offisielle pilegrimslogoen hele veien til Hamar.

Ca. 100 mennesker møtte opp i ruinene av Hallvardskatedralen til langvandringen til Trondheim. Etter utsendelsesseremonien i ruinene av Hallvardskatedralen i regi av Pilegrimssenter Oslo med kulturminister og biskop til stede, gikk vandringen videre til Østre Aker kirke der sokneprest Svein Helge Rødahl møtte pilegrimsflokkene med varme pølser, vann, kaffe og vafler. Derneft gikk vandringen videre mot Furuset, Høybråten og Stovner. Ved Øvre Fossum gård møtte jeg vandrerne og fulgte dem videre over Gjelleråsen der jeg fortalte dem om natur, kultur og historie. Vandringen startet søndag 18. juni

og noen skulle gå helt til Nidarosdomen i Trondheim. Målet var å komme frem på Olsokdagen den 29. juli.

Søndag 27. august hadde jeg et hyggelig møte langs pilegrimsleden utenfor Østre Aker kirke. En gruppe fra Stine Sofies Stiftelse hadde gått langs pilegrimsleden helt fra Trondheim. De kalte prosjektet sitt »640 km for en barndom uten vold». Ada Sofie Austegard gikk sammen med mange andre for å sette en barndom uten vold på dagsorden. Mandag 28. august ankom de Stortinget for å levere tre krav til politikerne som vil bedre barns oppvekstvilkår uten vold. Vi ønsker dem lykke til.

Jan Arne Tangerud

Lokalhistoriske videofilmer tilgjengelig på internett

(NY Versjon) Vi gjensker slaget på Bakås skanse i 1716

Nybyggeren - En film av Helene Sommer

Oldtidsveien over Gjelleråsen

På historielagets hjemmeside www.grohi.no kan du se 20 lokalhistoriske videofilmer vi har laget opp igjennom årene. Man kommer enkelt til siden via toppmenyen og videoene avspilles i et eget vindu.

Om man vil spille av en av de andre videoene på siden klikker man bare på den aktuelle videoen som da blir plassert i avspillingsvinduet i toppen av siden og man kan trykke «play». (Se bildeeksempel)

Ønsker man å se video i fullskjerm finnes det et symbol for dette ytterst i høyre hjørne av avspillingsvinduet, markert med en firkant.

Hvis man går inn på www.youtube.com og søker på Gro Ruddalen Historielag vil man også kunne finne videoklippene der om man ønsker dette.

Kristian Skaane

Medlemsregisteret

Vi vil takke alle medlemmer som har valgt å fornye medlemskapet sitt.

Vi har pr. dags dato 471 registrerte medlemmer i historielaget. (13 organisasjoner, 8 æresmedlemmer, 10 styremedlemmer hvor 2 er oppført i registeret som æresmedlemmer og 442 rene medlemmer).

Med deres medlemskap kan vi fortsette arbeidet med å verne om lokalhistorien i Groruddalen.

Takket være det nye medlemsregisteret har vi hatt full kontroll på alle innbetalinger. Når dere benytter KID nummeret på fakturaen registreres dette automatisk fra medlemmets bank via NETS til Styreweb sin server og blir der markert som innbetalt kontingent.

Noen få innbetalinger har vi måtte lete opp manuelt, der KID nummeret ikke har blitt benyttet, men dette var kun et fåtall og ingen stor sak.

Dessverre har vi mistet noen medlemmer på veien. Noen fordi de var feilregistrert som aktive selv om de hadde sluttet og andre fordi medlemmet hadde gått bort og ikke blitt slettet.

Jeg håper og tror at vi med det nye medlemsregisteret kan klare å holde bedre orden. Men igjen må vi poengtere at det er medlemmenes ansvar å melde ifra hvis de bytter adresse eller ønsker å melde seg ut av laget.

Kristian Skaane, Nestleder.

Husk å melde adresseforandring!

GRASROTANDELEN

I 2016 fikk vi inn kr 13 573,- Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste tippekiosk for å støtte Historielaget

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillingsskjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.
Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Disse prisene har vi på våre årbøker:

Årbok 2015, 2016 kr 150,- / årbok 2014 til 1989: 100,- pr bok.

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2011
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2005	☐ Årbok 2012
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2006	☐ Årbok 2013
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2007	☐ Årbok 2014
☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2008	☐ Årbok 2015
		☐ Årbok 2009	☐ Årbok 2016

Jeg ønsker:

- ☐ Å bli medlem - kontingent kun kr 150,- per år
- ☐ Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- ☐ Toppen i Akersdalen av Johs Brenna, kr 50,-
- ☐ Ny Kulturminneguide for Bjerke Bydel, kr 150,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)